

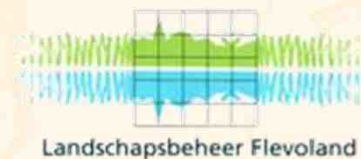
Chemievrij beheer groene ruimte

Burgerparticipatie bij bestrijding invasieve exoten

Lodewijk van Kemenade

Landschapsbeheer Flevoland

Landschapsbeheer Flevoland

Inhoud

- Invasieve exoten in de groene ruimte
- Wettelijke aspecten
- Samenwerking tussen partijen
- Effectief beheer invasieve soorten door burgerparticipatie
- Chemievrije bestrijdingsmethodes
- Bespreking 4 voorbeelden
- Oog voor nieuwe probleemsoorten
- Uitdagingen

Landschapsbeheer Flevoland

- Samen werken aan de actieve zorg voor ons landschap
- Provinciale organisatie, vooral actief buiten natuurterreinen
- Geen eigen terrein, altijd samenwerking met partners
- Bewonersparticipatie/Vrijwilligers

Invasieve exoten in de groene ruimte

Invasieve exoten in de groene ruimte

- Invasieve exoten hardnekkig onkruid
- Nieuw onderwerp bij beheer groene ruimte
- Discussie wel of niet bestrijden is voorbij
- Europese regelgeving: bestrijding verplicht
- Nu twee relevante terrestrische soorten op Unielijst
- Uitbreiding volgt

Invasieve planten op de Unielijst (www.nvwa.nl)

- [Fraai lampenpoetsergras](#) (*Pennisetum setaceum*)
 - [Gewone gunnera](#) (*Gunnera tinctoria*)
 - [Japans steltgras](#) (*Microstegium vimineum*)
 - [Kudzu](#) (*Pueraria montana* var. *lobata*)
 - [Schijnambrosia](#) (*Parthenium hysterophorus*)
 - [Gestekelde duizendknoop](#) (*Persicaria perfoliata*)
 - [Perzische berenklauw](#) (*Heracleum persicum*)
 - [Reuzenbalsemien](#) (*Impatiens glandulifera*)
 - [Reuzenberenklauw](#) (*Heracleum mantegazzianum*)
 - [Sosnowsky's berenklauw](#) (*Heracleum sosnowskyi*)
 - [Struikaster](#) (*Baccharis halimifolia*)
 - [Zijdeplant](#) (*Asclepias syriaca*)
-
- **Water- en oeverplanten**
 - [Alligatorkruid](#) (*Alternanthera philoxeroides*)
 - [Grote waternavel](#) (*Hydrocotyle ranunculoides*)
 - [Kleine waterteunisbloem](#) (*Ludwigia peploides*)
 - [Moeraslantaarn](#) (*Lysichiton americanus*)
 - [Ongelijkbladig vederkruid](#) (*Myriophyllum heterophyllum*)
 - [Parelvederkruid](#) (*Myriophyllum aquaticum*)
 - [Smalle waterpest](#) (*Elodea nuttallii*)
 - [Verspreidbladige waterpest](#) (*Lagarosiphon major*)
 - [Waterhyacint](#) (*Eichhornia crassipes*)
 - [Waterteunisbloem](#) (*Ludwigia grandiflora*)
 - [Waterwaaier](#) (*Cabomba caroliniana*)

Chemievrij beheer is een uitdaging

- Invasieve exoten zijn substantiële kostenpost
- Wachten met ingrijpen verhoogt kosten sterk
- Onderwerp aankaarten bij financiële planners
- Samenwerking bespaart kosten

Gebruik maken van bestaande kennis, niet zelf het wiel uitvinden

Samenwerking tussen partijen

- Diverse bestrijdingsmethodes combineren.
Aannemer bereikbare terreindelen, vrijwilligers tussen beplanting en in lastige hoekjes
- Vrijwilligers zijn niet gratis. Deskundige begeleiding nodig
- Vrijwilligers zijn geen concurrent voor aannemers
- Gebiedsplannen. Samenwerking met aangrenzende grondeigenaren
- Locaties vastleggen via www.waarneming.nl
App: Obsmap / iobs
In het veld direct vastleggen in landelijke database

Effectief beheer invasieve soorten kan niet zonder burgerparticipatie

- Alle exemplaren in afgebakend doelgebied bestrijden
- Niet alles kan machinaal
- De klus is pas klaar als laatste exemplaar echt weg is, grote tijdsinvestering
- Veel zoekwerk voor laatste exemplaren
- Nacontrole noodzakelijk
- Handwerk door professionals is onbetaalbaar
- Betrokken buurtbewoners als vrijwilligers onmisbaar voor een effectieve bestrijding:
Signalering - rol bij bestrijding - nacontrole

Hoe moet het niet

- Situatie Reuzenberenklauw voorbeeld van niets doen
- Niet alleen soorten op unielijst maar meerdere soorten bestrijden
- Ingrijpen uitstellen: enorme groei kosten

4 fases bestrijding invasieve exoten

- Preventie
- Vroegtijdige signalering en eliminatie bij eerste vestiging
- Eliminatie/ beheersing verspreide soort
- Beheersing/ terugdringen gevestigde soort

Methoden chemievrije bestrijding houtige gewassen

- Zowel voor aannemer als vrijwilliger
- Uittrekken/spitten
- Ringen
- Na afzetten frequent maaien
- Afzetten en bedekken

Balsempopulier ringen

Balsempopulier ringen

Ringen Amerikaanse eik en vogelkers

Frequent maaien of bedekken

- 4 keer maaien per jaar, alle uitlopers verwijderen.

Voorbeeld Reuzenberenklauw

- Staat op unielijst
- Probleem volksgezondheid
- Vaak alleen bestreden bij contact met publiek

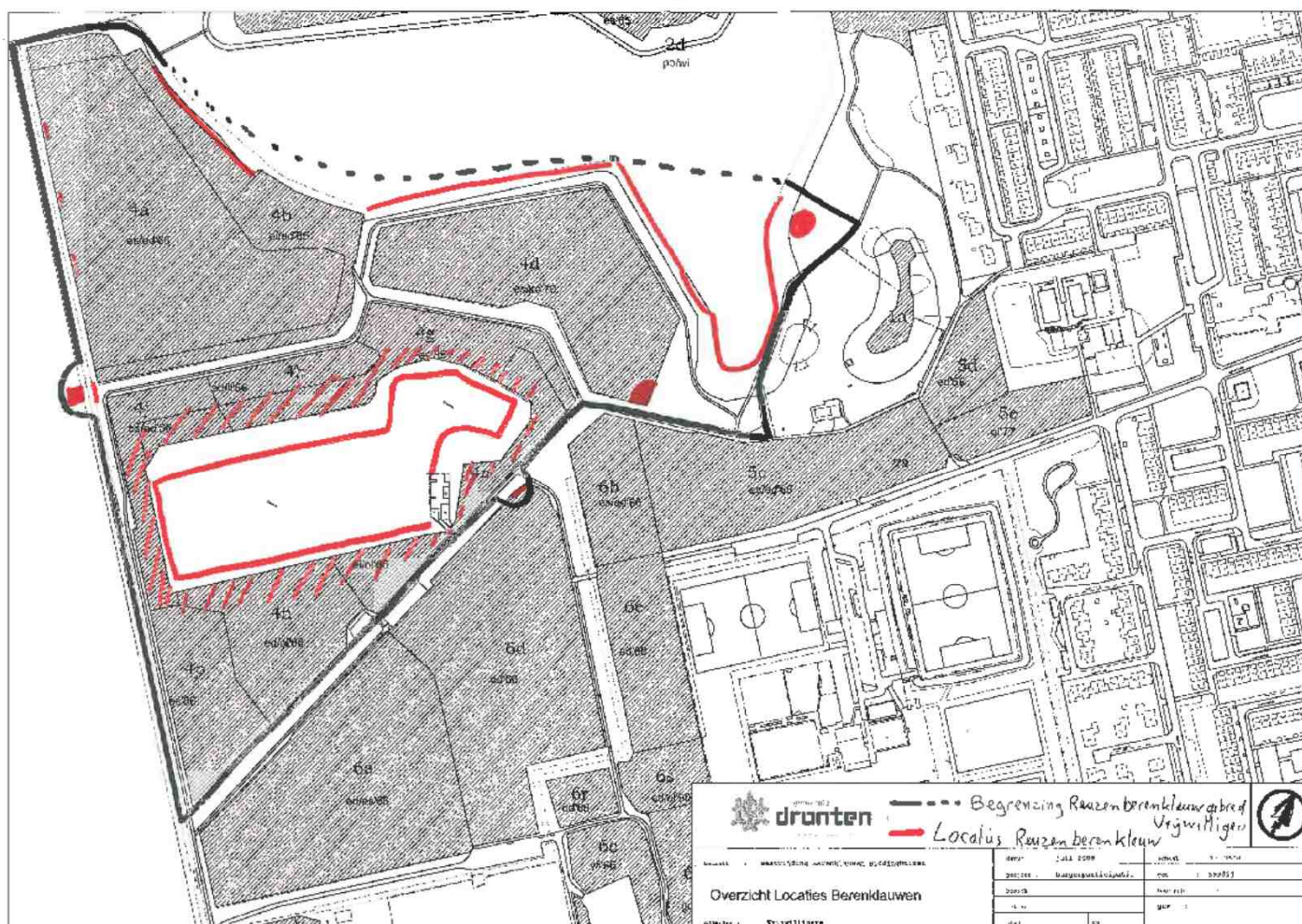

Reuzenberenklauw in Biddinghuizen

- Doel: zaadvoorraad in bodem uitputten
- Bestrijdingslocatie in kaart brengen
- Begrenzing bestrijdingsgebied
- Afstemming diverse bestrijdingsmethodes
- 5-10 jaar. Stabiele vrijwilligersgroep/ coördinatie nodig

Reuzenberenklauw

- Bestrijdingsmethoden:
 - Zaadvorming voorkomen,
Machinaal maaien.
Schoffelen / Maaien met de zeis
Bosmaaier risicovol
 - Wortels doorsteken/ uitsteken

Zaadvorming voorkomen: Machinaal maaien

- Voor grote oppervlakten
- Snel en efficiënt
- Niet geschikt tussen bomen/struiken

Zaadvorming voorkomen op lastig bereikbare locaties in handkracht

Wortels doorsteken/uittrekken

Speciaal gereedschap

- Reuzenberenklauwboor

Voorbeeld reuzenbalsemien

- Staat op Unielijst
- Erosie van oevers
- Bestrijding redelijk eenvoudig
- Bestrijding start bovenin stroomgebied
- Coördinatie noodzakelijk

Voorbeeld Japanse duizendknoop

- (Nog) niet op Unielijst
- Verspreidt zich snel
- Bestrijding problematisch
- Probleem verkleinen
- Verspreiding tegengaan via maai-
en grondverzetprotocollen
- In Amersfoort bestrijding door
gemeente i.v.m. schade
aan vastgoed

Voorbeeld Hemelboom

- Staat op conceptlijst
- Soort rukt op. Tot voor kort nog onder Bonn
- Bestrijding bij eerste vestiging is nu aan de orde
- Staat aan begin verspreiding in Nederland
- 1 locatie in middenberm A1 in Naarden
- Ten noorden Breda in middenberm A27 sinds kort circa 30 exemplaren

Open oog voor (nieuwe) probleemsoorten

- Ambrosia
- 20 + soorten Cotoneaster
- Canadese kornoelje
-
-
-

Uitdagingen

- Verplichting 1 februari 2019 uitvoeringsplan klaar
- Deltaplan aanpak invasieve exoten
- Coördinatie moet nog op gang komen
- Neuzen één kant uit
- Samenwerking tussen diverse partijen

Motivatie is belangrijk

